

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

SUOMEN PARAS MAISEMAHANKE 2020

Kilpailuohjelma

LISÄTIETOJA KILPAILUSTA

Tutkija Annika Uddström, Suomen ympäristökeskus
annika.uddstrom@ymparisto.fi, puh. 0295 251 715

www.ymparisto.fi/suomenparasmaisemahanke

Kuvat: Tapio Heikkilä, Joonas Kotilainen, Riku Lumiaro, Roine Piirainen, Kai Widell
Taitto: Luukas Myller / SYKE

Sisällysluettelo

I. KILPAILUKUTSU	5
I.1. Kilpailun järjestäjä, tarkoitus ja luonne.....	5
I.2. Osallistumisoikeus.....	5
I.3. Kilpailutehtävä	5
I.4. Vaadittavat asiakirjat ja kilpailuehdotusten sisäänjätö.....	5
I.5. Kilpailuehdotusten käyttöoikeus.....	7
I.6. Kilpailun ratkaisu, tuloksen julkistaminen ja ehdotusten näytteillepano.....	7
I.7. Kilpailun aikataulu ja kilpailua koskevat kysymykset.....	7
I.8. Jatkoimenpiteet kilpailun jälkeen.....	7
I.9. Kilpailuehdotusten palauttaminen ja vakuuttaminen	7
2. LIITTEET	9
Liite 1: Euroopan neuvoston maisemapalkintoa koskevat säännöt.....	9
Liite 2: Euroopan neuvoston maisemapalkinnon myöntämiskriteerit	11

I. KILPAILUKUTSU

I.1. Kilpailun järjestäjä, tarkoitus ja luonne

Ympäristöministeriö järjestää Suomen paras maisemahanke 2020 -kilpailun. Kilpailussa valitaan Suomen ehdotus Euroopan neuvoston maisemapalkinnon saajaksi.

Euroopan neuvoston maisemapalkinto on tunnustus sellaisista toimintaperiaatteista tai toimenpiteistä, jotka tähtäävät oman alueen maisemien hoitoon, suunnitteluun tai suojeluun, ja jotka ovat osoittautuneet pysyvästi tehokkaiksi ja voivat siten toimia esimerkkinä koko Euroopan alueella. Euroopan neuvoston maisemapalkinto myönnetään kahden vuoden välein. Ensimmäisen kerran palkinto myönnettiin vuonna 2009.

Palkinto liittyy Eurooppalaiseen maisemayleissopimukseen, jonka Suomi hyväksyi vuonna 2006. Sopimus on astunut voimaan 40 maassa, minkä lisäksi sen on allekirjoittanut kaksi maata. Eurooppalaisen maisemayleissopimuksen päämääränä on edistää maisemien hoitoa, suojelua ja suunnittelua. Sopimus myös pyrkii lisäämään tietoisuutta maisemien arvosta, merkityksestä ja muuttumisesta. Sopimuksen mukaan maisema tarkoittaa aluetta sellaisena kuin ihmiset sen mieltävät. Maisemaan vaikuttavat luonnon ja ihmisen toiminnot sekä niiden välinen vuorovaikutus. Maisemaan sisältyvät sekä luonnonmaisemat, maaseudun viljelymaisemat että taajamat, niihin liittyvine maa- ja vesialueineen. Sopimus koskee paitsi arvokkaita maisemia myös arkiympäristöjä sekä huonolaatuisiakin maisemia.

I.2. Osallistumisoikeus

Kilpailuun voivat osallistua kansalaisjärjestöt sekä paikalliset tai alueelliset viranomaiset.

I.3. Kilpailutehtävä

Kilpailuun osallistuvien tulee esitellä toteutettu hanke, jossa on onnistuttu hoitamaan, suunnittelemaan tai suojelemaan maisemia ja siten edistämään maisemayleissopimuksen tavoitteita.

Kilpailussa noudatetaan Euroopan neuvoston maisemapalkinnon myöntämisessä käytettäviä kriteereitä.

I.4. Vaadittavat asiakirjat ja kilpailuehdotusten sisäinjätö

Kilpailuehdotuksen tulee sisältää:

- Lyhyt sanallinen kuvaus ehdokkaasta ja ehdokkaan yhteystiedot
- Esittely hankkeesta
- Kartta hankealueesta
- Valokuvia hankealueelta

Kilpailuehdotukseen voi liittää myös:

- Hankkeesta kertovan videon (CD:llä, DVD:llä tai USB-muistitikulla)
- Suunnitelma- ja havainnekuvia
- Muita liitteitä (esim. hanketta esitteleviä raportteja tai julisteita)

Kilpailuehdotus saa olla kuvineen 5–20 sivun pituinen. Videon enimmäispituus on viisi minuuttia. Kilpailuehdotuksen voi laatia suomeksi tai ruotsiksi.

Vaadittavia kilpailuasiakirjoja ovat:

1. Kilpailuehdotus A4-kokoisena värillisenä paperitulosteena
2. CD, DVD tai USB-muistitikku, joka sisältää:
  - Kilpailuehdotuksen pdf-muodossa
  - Kuvat erillisinä tiedostoina. Kuvien tulee olla jpg- tai tiff-muodossa.

Kilpailuehdotukset on toimitettava ympäristöministeriöön 4.9.2020 mennessä osoitteella:

Ympäristöministeriö, PL 35, 00023 VALTIONEUVOSTO.

Kuoren päälle merkintä: "Suomen paras maisemahanke 2020".

I.5. Kilpailuehdotusten käyttöoikeus

Ympäristöministeriöllä on lupa käyttää kilpailumateriaalia aihepiiriin liittyvässä tiedotuksessaan.

I.6. Kilpailun ratkaisu, tuloksen julkistaminen ja ehdotusten näytteillepano

Kilpailun voittanut hanke lähetetään Suomen ehdokkaaksi Euroopan neuvoston maisemapalkinnon saajaksi ja ehdotuksen kuva- ja videomateriaalia koskevat Euroopan neuvoston maisemapalkinnon kilpailusääntöjen mukaiset tekijänoikeus säädökset.

Kilpailun ratkaisee tuomaristo, jonka puheenjohtaja on ympäristöneuvos Tapio Heikkilä ympäristöministeriöstä. Kilpailu ratkaistaan syyskuussa 2020. Voittanut ehdotus nimetään Suomen parhaaksi maisemahankkeeksi. Kilpailussa voidaan jakaa myös muita palkintoja ja tunnustuksia. Tuloksista tiedotetaan välittömästi kaikille palkittujen ehdotusten teki jöille. Kilpailun tulokset julkistetaan 4.11.2020 Helsingissä järjestettävän Maisemasymposiumin yhteydessä. Kilpailuun osallistuneet ehdotukset voidaan asettaa näytteille kyseiseen tapahtumaan ja kilpailun verkkosivuille.

I.7. Kilpailun aikataulu ja kilpailua koskevat kysymykset

Kilpailuehdotusten sisäänjätö 4.9.2020

Kilpailun ratkaisu syyskuussa 2020

Kilpailun tulosten julkistaminen Maisemasymposiumissa 4.11.2020

Kilpailua koskevat kysymykset tulee lähettää 21.8.2020 mennessä sähköpostilla osoitteeseen annika.uddstrom@ymparisto.fi

I.8. Jatkotoimenpiteet kilpailun jälkeen

Palkintolautakunnan valitsemat kilpailuehdotukset esitellään Helsingissä järjestettävässä Maisemasymposiumissa 4.11.2020. Ympäristöministeriö myös esittelee kilpailun tuloksia ja kilpailuehdotuksia tiedotusvälineille.

Kilpailun voittanut hanke lähetetään Suomen ehdokkaaksi Euroopan neuvoston maisemapalkinnon saajaksi. Tätä tarkoitusta varten valmistellaan alkuperäisen kilpailuehdotuksen pohjalta hankkeen esittelymateriaali yhteistyössä kilpailun voittaneen järjestön tai viranomaisen kanssa. Valmistelu aloitetaan heti voittajan valinnan jälkeen syyskuussa 2020. Tekstit käännetään englanniksi, tarvittaessa kilpailun järjestäjän toimesta.

I.9. Kilpailuehdotusten palauttaminen ja vakuuttaminen

Kilpailuehdotuksia ei palauteta eikä vakuuteta järjestäjän toimesta. Kilpailijan on halutessaan itse säilytettävä alkuperäiskappaleet.

2. LIITTEET

Liite I: Euroopan neuvoston maisemapalkintoa koskevat säännöt

I artikla Tavoite

- Palkinto on tunnustus paikallis- tai alueviranomaisten tai niiden ryhmittymien käyttöön ottamista toimintaperiaatteista tai toimenpiteistä tai kansalaisjärjestöjen erityisen huomattavista toimista, joiden tarkoituksena on maisema-alueiden kestävä suojelu, hoito ja/tai suunnittelu. Palkinto annetaan kunniakirjana. Myös erikoismainintoja voidaan antaa.
- Palkinnolla palkitaan tehokkaisiin ja mitattaviin tuloksiin kansallisella ja kansainvälisellä tasolla johtava yleissopimuksen täytäntöönpano.
- Palkinnolla edistetään myös ihmisten tietoisuutta maiseman merkityksestä inhimilliseen kehitykseen, eurooppalaisen identiteetin lujittamiseen sekä yksilöiden hyvinvointiin ja yhteiskuntaan yleensä. Sillä edistetään kansalaisten osallistumista maisemapolitiikkaa koskevaan päätöksentekoon.

2 artikla Ehdokkaiden kelpoisuutta koskevat edellytykset

Ehdokkaita palkinnon saamiseen voivat yleissopimuksen II artiklan I kohdan mukaisesti olla seuraavat: paikallis- ja alueviranomaiset sekä niiden ryhmittymät, jotka ovat osana tämän yleissopimuksen sopimusosapuolen maisemapolitiikkaa ottaneet käyttöön sellaisia toimintaperiaatteita tai toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on oman alueen maisemansuojelu, hoito ja/tai suunnittelu ja jotka ovat osoittautuneet pysyvästi tehokkaiksi ja ovat siten esimerkkinä muille alueviranomaisille Euroopassa. Ehdokkaina voivat olla myös kansalaisjärjestöt, jotka ovat erityisen merkittävästi osallistuneet maisemansuojeluun, hoitoon tai suunnitteluun.

Edellä mainitun artiklan 2 kohdan mukaisesti useamman valtion raja-alueiden paikallis- ja alueviranomaiset ja niiden ryhmittymät voivat olla ehdokkaita, jos ne hoitavat maisemaa yhdessä.

3 artikla Menettely

Menettelyyn kuuluu kolme vaihetta:

Ensimmäinen vaihe – Hakemusten jättäminen

Kukin sopimusosapuoli voi jättää yhden hakemuksen Euroopan neuvoston pääsihteeristöön. Ehdokkuus voi olla lähtöisin kilpailusta, jonka kukin sopimusosapuoli on pitänyt näihin sääntöihin liitettyjen myöntämiskriteerien mukaisesti.

Hakemusasiakirjojen, joiden on oltava jollakin Euroopan neuvoston virallisella kielellä (ranska tai englanti), tulee sisältää:

- hakijan esittelyn (korkeintaan kolme sivua)
- kuvausten loppuunsaatetusta maisemansuojelua, hoitoa ja/tai suunnittelua koskevasta hankkeesta, joka on osoittautunut pysyvästi tehokkaaksi ja voi toimia esimerkkinä. Kyseinen yleissopimuksen määräys on mainittava.

Kuvausten tulee olla noin 20 sivua pitkä paperidokumentti, jonka liitteenä on siitä CD-levykkeelle tehty digitaalinen kopio PDF -tiedostona ja mahdolliset julisteet tai muut kuvaesitykset. Asiakirjat voivat sisältää myös noin viiden minuutin mittaisen videoesityksen. Esitetyt materiaalit eivät saa olla tekijänoikeudellisesti suojattuja, jotta Euroopan neuvosto voi käyttää niitä palkintoa esittelevissä tiedonannoissa tai muissa yleissopimusta koskevilla julkaisuilla tai toimissa. Euroopan neuvosto sitoutuu mainitsemaan tekijöiden nimet.

Puutteellisia tai sääntöjenvastaisia hakemuksia ei oteta huomioon.

Palkinto myönnetään periaatteessa joka toinen vuosi. Hakemusasiakirjojen on saavuttava Euroopan neuvoston pääsihteeristöön viimeistään 31. päivänä joulukuuta palkintovuotta edeltävänä vuonna.

Toinen vaihe – Hakemusten käsittely

Kansainvälinen palkintotuomaristo, joka on perustettu yleissopimuksen 10 artiklassa tarkoitettujen asiantuntijakomiteoiden alaiseksi elimeksi I päätää hakemusten hyväksymisestä. Tuomaristoon kuuluu

- yksi (kustakin) yleissopimuksen valvonnasta vastaavasta asiantuntijakomiteasta kyseisen komitean/kyseisten komiteoiden nimittämä jäsen
- yksi Euroopan neuvoston alaisen paikallis- ja aluehallinnon kongressin samasta kongressista nimittämä jäsen
- yksi kansainvälisen kansalaisjärjestön edustaja, jonka pääsihteerin nimittää Euroopan neuvostoon osallistuvan kansainvälisen kansalaisjärjestön ryhmittymän ehdotuksesta; kolme Euroopan neuvoston pääsihteerin nimittämää merkittävää maisema-asiantuntijaa.

¹ 30. tammikuuta 2008 ministerikomitea päätti antaa nämä valtuudet kulttuuriperinnön ja maiseman johtokomitealle (Steering Committee for Cultural Heritage and Landscape, CDPATEP).

- Tuomaristo nimittää puheenjohtajan. Tuomaristo ehdottaa palkinnon voittajaa hyväksytyjen hakijoiden joukosta.

Tuomariston ehdotukset tehdään ehdottomalla enemmistöllä kahdella ensimmäisellä äänestyskierroksella ja suhteellisella enemmistöllä seuraavalla kierroksella näiden sääntöjen liitteessä vahvistettujen kriteerien perusteella. Samalla esitetään valintaan johtaneet syyt. Jos äänet menevät tasan, tuomariston puheenjohtajan ääni ratkaisee. Valinnat perustellaan. Tuomaristo voi ehdottaa yhtä tai useampaa erikoismainintaa.

Yleissopimuksen 10 artiklassa tarkoitetut asiantuntijakomiteat käsittelevät tuomariston ehdotukset ja toimittavat palkinnon voittajaa koskevat tuomariston ehdotukset ja tarvittaessa erikoismaininnat ministerikomitealle.

Kolmas vaihe – Palkinnon ja erikoismainintojen myöntäminen ja esittäminen

Ministerikomitea myöntää yleissopimuksen 10 artiklassa tarkoitettujen asiantuntijakomiteoiden ehdotusten perusteella palkinnon ja mahdolliset erikoismaininnat. Euroopan neuvoston pääsihteeri tai hänen edustajansa esittää palkinnon ja erikoismaininnat julkisessa seremoniassa.

Liite 2: Euroopan neuvoston maisemapalkinnon myöntämiskriteerit

Ensimmäinen kriteeri – Kestävä alueellinen kehitys

Toteutetuilla hankkeilla, joita esitetään, on oltava käytännön vaikutus maisemansuojeluun, hoitoon ja/tai suunnitteluun. Tämä tarkoittaa sitä, että hankkeet on pitänyt saattaa päätökseen ja niiden on pitänyt olla yleisöille avoimia vähintään kolme vuotta hakemusten jättämisajankohdasta. Hankkeiden on myös

- oltava osa kestävä kehityksen politiikkaa ja sopusoinnussa kyseisen alueen alueellisen organisaation kanssa
- osoitettava ympäristöllistä, sosiaalista, taloudellista, kulttuurista ja esteettistä kestävyyttä
- torjuttava tai korjattava maiseman rakenteille mahdollisesti aiheutuva vahinko
- tehostettava tai rikastuttava maisemaa ja kehitettävä sen uusia ominaisuuksia.

Toinen kriteeri – Esimerkillinen arvo

Kyseisten maisema-alueiden suojelun, hoidon ja/tai suunnittelun parantamiseen osaltaan vaikuttaneiden toimintaperiaatteiden ja toimenpiteiden käyttöön ottamisen on toimittava esimerkkinä muille hyvän käytännön noudattamisesta.

Kolmas kriteeri – Yleisön osallistuminen

Kyseisten maisema-alueiden suojelua, hoitoa ja/tai suunnittelua varten käyttöön otettuihin toimintaperiaatteisiin tai toimenpiteisiin olisi liityttävä yleisön, alue- ja paikallisviranomaisten sekä muiden osapuolten aktiivinen osallistuminen ja sen olisi selvästi ilmentävä maiseman laatuvoittoja.

Yleisön olisi voitava osallistua samanaikaisesti kahdella tavalla:

- yhteiskunnan jäsenten välisellä vuoropuhelulla ja näkemystenvaihdolla (esimerkiksi yleisölle avoimet kokoukset, keskus telut sekä osallistumis- ja neuvonpitomenettelyt alalla)
- menettelyillä, joilla yleisö saadaan osallistumaan ja sitoutumaan kansallisten sekä alue- ja paikallisviranomaisten toteuttamaan maisemapolitiikkaan.

Neljäs kriteeri – Tietoisuuden lisääminen

Yleissopimuksen 6 artiklan A kohdan mukaan ”kukin sopimusosapuoli sitoutuu lisäämään kansalaisyhteiskunnan, yksityisten järjestöjen ja viranomaisten tietoisuutta maisemien arvosta, merkityksestä ja muuttumisesta”. Tämänsuuntainen toiminta, joka on toteutettu osana kyseistä päätökseen saatua hanketta, arvioidaan.

